

PIRMAS SKYRIUS

Vest Endo gatvės šią netikėtai saulėtą dieną buvo užtvindytos žmoniu. Visame mieste motinos stovėjo tarpduriuose ir rankomis prisidengusios akis nuo saulės stebėjo žaidžiančius vaikus. Kiekvienas žinojo, kad greit — gal net rytoj — švelni migla atšliauš dangumi, prarydama ir dangaus mėlynę, ir saulę, ir vėl pliūptels lietus.

Juk buvo Ramiojo vandenyno šiaurės vakarų gegužė. Ši mėnesį lietūs čia tokie dažni kaip spalio trisdešimt pirmąją į gatves pasipylę vaiduokliai ir iš jūros atplaukiančios lašišos.

— Iš tikrųjų karšta, — išstenojo Konlanas nuo blizgančio BMW kabrioletu vairuotojo sėdynės. Per valandą jis teišdaužė tiek.

Jis stengėsi užmegzti pokalbį; tik tiek. Endžei derėjo atsiiepti, gal pasakyti, kaip gražiai žydi gudobelės. Bet vien nuo tokios minties ją apėmė nuovargis. Po kelių trumpų mėnesėlių šie tviskantys žali lapeliai susiraukšlės ir pajuos; šaltos naktys išblukins spalvas, ir lapai nepastebimai nukris žemėn.

Kai į viską pažvelgi iš šitos pusės, kokia prasmė užsiminti apie taip greit prabėgsiantį mėnesį?

Pro langą ji žvelgė į gimtąjį miestą. Po daugelio mėnesių sugrįžo pirmą kartą. Nors Vest Endą nuo Sietlo teskyrė šimtas dvidešimt mylių, atrodė, kad jos atminty šis atstumas ištįso. Nors ir kaip Endžė mylėjo savo šeimą, jai buvo sunku palikti savo namus. Juk visame pasaulyje buvo pilna kūdikių.

Įvažiavus į senąją miesto dalį tarp vejų pasimatė Viktorijos

laikų namai. Didžiuliai, plačia laja apsiklėtę klevai, klodami ant asfalto nérinių šešėlius, temdė gatvę. Aštuntajame dešimtmetyje čia buvo miesto širdis. Gatvėmis, mindami plačiaračius dviračius, nuo namo prie namo siuvo vaikai. Kiekvieną sekmadienį po pamaldų kvartalas keldavo šventes, o kiekviename galiniame kieme vaikai žaisdavo „Red Rover“*.

Nuo tada iki dabar daug kas pasikeitė, senieji kaimynai apsilėjo ir nuščiuvo. Lašių antplūdžiai sumažėjo, o ir medienos pramonė patyrė smūgių. Žmonės, kadaise gyvenę iš žemės ir jūros, buvo nustumti nuošalėn, užmiršti; nauji gyventojai būrėsi į grupes, pavadindami jas nukirstųjų medžių vardais.

Bet čia, Klevų alėjoje, laikas buvo sustojęs. Ir paskutinytis kvartalo namas atrodė lygiai taip kaip ir prieš keturias dešimtis metų. Namu baltumas vis dar tyras ir tobulas, medžiai spindėjo smaragdine žaluma. Jokiai piktžolei nebuvo leista keroti vejoje. Jau keturis dešimtmečius Endžės tėvas puoselėjo šią sodybą, ir ji visą tą laiką buvo jo pasididžiavimas ir džiaugsmas. Kiekvieną pirmadienį po sunkaus savaitgalio darbo šeimos restorane — iš-tisas dvylika valandų per dieną — jis paskirdavo namo priežiūrai. Po jo mirties Endžės mama bandė laikytis įvestos tvarkos. Tai tapo jos paguoda, būdas neprarasti ryšio su žmogumi, kurį mylėjo kone penkiasdešimt metų, o jai nuvargus nuo sunkaus darbo, kas nors tikrai būdavo pasiryžęs ištiesti pagalbos ranką. Tai privalumas, mama nuolat joms primindavo turinti tris dukteris. Dar ji tvirtindavo, jog tai užmokestis už tai, kad ištvėrė jų paauglystę.

Konlanas sustojo prie šaligatvio. Kabrioletui automatiškai išliuozus į vietą, jis atsisuko į Endžę.

— Ar esi tikra, kad pajėgsi?

— Aš čia. Tiesa? — pagaliau pasisuko ir pažvelgė į jį.

Atrodė išsekęs; matė tai šmėkštelint jo akyse, bet žinojo, kad

* Komandinis gaudynių žaidimas. (Čia ir toliau red. past.)

jis nieko daugiau nepasakys, nė neužsimins apie kūdikį, kurį jie prarado prieš kelis mėnesius.

Taip jie ir sėdėjo. Viens šalia kito. Tyloje. Tyliai dūzgė kondicionierius.

Anas Konlanas būtų dabar pasilenkęs ir pabučiavęs ją, būtų pasakęs, kad myli, ir tie keli švelnūs žodžiai būtų ją išgelbėję, bet tokią paguodą jie jau buvo praradę. Meilė, kuria kadaise dalijosi, išblukusi kaip jos vaikystė, liko kažkur praeity.

— Galime išvažiuoti kad ir dabar. Pasakysime, sulūžo mašina, — jis dėjosi tebesąs tuo ankstesniuoju vyru, vyru, kuris savo erzinimais būtų privertęs žmoną nusišypsoti.

Ji nežiūrėjo į jį.

— Juokauji? Jie ir taip mano, kad už mašiną mes per daug sumokėjome. Be to, mama jau žino, kad mes čia. Gal ji ir kalbasi su mirusiaisiais, bet jos klausia vis dar kaip šikšnosparnio.

— Ji virtuvėje. Gamina du tūkstančius itališkų *kanoli* dvidešimčiai žmonių. O ir tavo seserys tebesišneka. Sumaištyje galėtume pradingti, — nusišypsojo jis, ir šią akimirką viskas tarp jų atrodė normalu, tarytum mašinoje nė nebūtų buvę vaiduoklių. Ji troško, kad toks palengvėjimas tęstųsi amžinai.

— Livė paruošė tris troškinius, — sumurmėjo ji. — Mira greičiausiai nunėrė naują staltiesę, o mus privers ryšėti prijuostes.

— Praėjusią savaitę turėjai du verslo susitikimus ir sudarei komercinę sutartį. Vargu ar turėjai laiko virti.

Vargšas Konlanas. Per keturiolika vedybinių metų jis taip ir neperprato veikliosios DeSarių šeimos. Virimas čia buvo daugiau nei darbas ar hobis; tai buvo tam tikros rūšies valiuta, o Endžė patyrė bankrotą — tėčiui, kurį ji dievino, patiko, kad ji nemoka virti. Jis tai laikė sėkmės požymiu. Imigrantas, atvykęs į šalį su keturiais doleriais kišenėje ir susikrovęs kapitalą maitindamas kitas imigrantų šeimas, didžiavosi, kad jauniausioji jo duktė pinigų uždirba galva, ne rankomis.

— Eime, — tarė ji, nenorėdama ilgiau galvoti apie tėtį.

Endžė išlipo iš mašinos ir nuėjo prie bagažinės. Ši atsidarė tyliai, parodydama siaurą kartoninę dėželę. Joje buvo Ramiojo vandenyno desertų kompanijos gamybos ypatingas šokoladinis pyragas ir citrininis tortas, dėl kurio verta numirti. Ji pasilenkė torto, iš anksto žinodama, kad teks išklaudyti komentarų apie jos nesugebėjimą gaminti. Kaip jauniausiai dukrelei — „princesei“, jai būdavo leidžiama spalvoti paveikslėlius, tausti telefonu ar tiesiog spoksoti į televizorių, kai tuo tarpu vyresniosios seserys plušėdavo virtuvėje. Nė viena jos seserų nepraleis progos mestelėti, kad tėtis sugadino ją nepataisomai. Ir užaugusios seserys tebedirba šeimos restorane. Jos nuolat pabrėždavo, kad tai tikras darbas, ne toks, kaip Endžės karjera reklamos srityje.

— Eime, — tarė Konlanas, imdamas jos ranką.

Jiedu nuėjo betoniniu taku, praėjo Mergelės Marijos fontaną ir ėmė lipti laipteliais. Prie durų stovėjo Kristaus statula, rankos išskėstos apkabinti. Kažkas jam ant riešo pakabino skėtį.

Konlanas atsainiai bilstelėjo ir atidarė duris.

Namas dundėte dundėjo nuo triukšmo — garsūs balsai, vaikai, lakstantys laiptais aukštyn žemyn, ledai, perpilami į kibirėlius, juokas. Prieškambary net menkiausias baldelis buvo apkrautas paltų, batų ir tuščių batų dėželių krūvomis.

Svetainėje žaidė spiečius vaikų. Saldainių šalis mažiesiems. Išprotėjusios aštuoniukės vyresniesiems. Vyriausiasis Endžės sūnėnas Džeisonas ir dukterėčia Sara žaidė kompiuteriu. Vos Endžė įėjo, vaikai cypdami, šaukdami viens per kitą, reikalaudami dėmesio, metėsi prie jos. Jų atmintyje ji išliko teta, kuri čia pat tūpdavo ant grindų ir imdavo žaisti, nesvarbu, koks žaidimas. Ji niekada nėra išjungusi jiems grotuvo ar apšaukusi, kad žiūri netinkamą filmą. Paklausti visada atsakydavo, kad Endžė „tikra kietuolė“.

Už nugaros girdėjo Konlaną kalbantis su Miros vyru Vincu.

Gėrimai jau išpilstyti. Prasibrovusi pro vaikus, Endžė patraukė virtuvės link.

Tarpdury sustojo. Mama prie milžiniško mėsininko stalo virtuvės viduryje minkė saldžią tešlą. Veik visas jos veidas buvo aplipęs miltais, pridulkėję ir plaukai. Akiniai — aštunto dešimtmečio atgyvena — nuostabias rudas jos akis buvo išdidinę iki lėkštelių. Smulkūs prakaito karoliukai rinkosi ant kaktos, slydo miltuotais žandais ir miniatiūriniais tešlos gniužulėliais krito ant krūtinės. Per penkis mėnesius nuo tėčio mirties ji prarado per daug svorio ir nustojo dažytis plaukus. Dabar jie buvo sniego baltumo.

Mira stovėjo prie viryklės, leisdamą į verdantį vandenį makaronus. Iš nugaros ji atrodė kaip mergaitė. Netgi išnešiojusi keturis vaikus, liko mažutytė, beveik kaip paukštukas, o nuo tada, kai ėmė dėvėti savo paauglės dukters drabužius, tikrai atrodė dešimčia metų jaunesnė, o ne keturiasdešimt vienu. Šįvakar ilgi juodi jos plaukai buvo surišti pakaušy juostele ir vinguriavo kone iki liemens. Mūvėjo platėjančiomis juodomis kelnėmis pažemintu liemeniu ir vilkėjo raudonu nertiniu. Ji kalbėjo — nieko čia nuostabaus, ji kalba be perstojo. Tėtis juokaudavo, kad vyresnioji jo duktė nuolat dudena kaip trintuvė, įjungta didžiausiu galingumu.

Livė stovėjo nuošaly kairėje ir sluoksniavo šviežių mocarelą. Su juodais šilko apdarais ji atrodė kaip pieštukas *Bic*. Vienintelis dalykas, aukštesnis už jos pakulnes, buvo išpurentas ir supurkštas kuodas. Prieš daugelį metų Livė paskubom išvyko iš Vest Endo, tikėdamasi tapti modeliu. Los Andžele ji liko tol, kol sakinys „Gal galėtumėte nusirengti?“ ėmė lydėti kiekvieną pokalbį dėl darbo. Prieš penkerius metus, kaip tik prieš trisdešimt ketvirtąjį savo gimtadienį, Livė, apimta kartelio dėl sėkmės stokos, priveikta pastangų, tempdama paskui save du mažamečius sūnus nuo vyro, kurio jos šeima niekad akyse nebuvo regėjusi,

grįžo namo. Ir ėmė dirbti šeimos restorane, bet jai tai nepatiko. Livė laikė save didmiesčio mergina, uždaryta miesteliūkštyje. Ji ir vėl ištekėjo; tai nutiko praėjusį savaitgalį nedidelės ceremonijos metu Meilės koplyčioje Las Vegase. Visi tikėjosi, kad Salvadoras Traina — lemtingas trečiasis numeris — pagaliau padarys ją laimingą.

Endžė nusišypsojo. Tokią galybę laiko ji praleido šioje virtuvėje su šiomis trimis moterimis, kad nesvarbu, kokia sena ji bus ir kokia kryptimi pasuks jos gyvenimas, čia visada bus jos namai. Mamos virtuvėje visada esi saugus, apgaubtas šiluma ir meile. Nors ji ir seserys pasirinko skirtingus gyvenimo kelius, nors pernelyg dažnai kišdavosi į viena kitos pasirinktą erdvę, liko tos pačios virvės vijomis. Jei jos susiedavo draugėn, jų jungtis tapdavo nepertraukiama. Endžei reikėjo ir vėl pasijusti viso to dalele; ji pernelyg ilgai sielvartavo viena.

Ji žengė virtuvėn ir padėjo dėželę ant stalo:

— Sveikos, gudruolės.

Livė ir Mira metėsi prie jos, apsikabino. Kvepėjo itališkais prieskoniais ir vaistinės aromatais. Laikė ją stipriai apglėbusios; Endžė pajuto ant kaklo ašaras, bet nieko, išskyrus „Gera matyti tave namuose“, nebuvo pasakyta.

— Ačiū, — ji daryk tvirčiau apglėbė seseris, paskui nuėjo pas mamą, kuri išskėtė rankas. Endžė žengė į glėbio šilumą. Mama kaip visada kvepėjo čiobreliais, *Tabu* kvėpalais ir purškikliu plaukams „Vandens tinklai“. Endžės jaunystės kvapai.

Mama suspaudė ją taip smarkiai, kad Endžei pritrūko kvaipo. Juokdamasi ji bandė atsitraukti, bet mama tebelaikė.

Endžė instinktyviai įsitempė. Pastarąjį kartą, kai laikė ją šitaip apglėbusi, mama sušnabždėjo: *Turėsi bandyti dar sykį, Dievas duos tau kitą kūdikį.*

Endžė išsivadavo iš glėbio.

— Nepradėk, — tarė ji, bandydama šypsotis.

Tai suveikė — tiesiog tylus meldimas. Mama siektelėjo parmezano trintuvės:

— Pietūs paruošti. Mira, šauk vaikus prie stalo.

Valgomajame patogiai galėjo įsitaisyti keturiolika žmonių, šįvakar penkiolika. Didelio rausvomis ir vyšninėmis spalvomis mušto kambario be langų centre stovėjo senovinis raudonmedžio stalas, atsivežtas dar iš senosios tėvynės. Ant sienos, šalia Jėzaus paveikslo, kabėjo įmantrus medinis kryžius. Suaugusieji ir vaikai susigrūdo aplink stalą. Kitame kambaryje dainavo Dinas Martinas.

— Pasimelskime, — tarė mama, kai visi susėdo.

Kadangi tylą nestojo tuoj pat, ji pasilenkė ir kepštelėjo dėdei Frensiui per galvą.

Frensis atkragino smakrą ir užsimerkė. Visi pasekė juo ir ėmė melstis. Vienu balsu: „Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams. Amen.“

Kai tik malda baigėsi, mama greit atsistojo ir pakėlė taurę vyno:

— Išgerkime už Selą ir Oliviją, — jos balsas virpėjo, lūpos sudrebėjo.

— Nežinau, ką sakyti. Tostai yra vyrų darbas, — ir ji staiga atsisėdo.

Mira palietė mamai petį ir atsistojo.

— Džiaugiamės priimdami Selą į savo šeimą. Gal judviem pasiseks pavyti tą meilę, kuria džiaugėsi mama su tėčiu. Tebus jūsų indauja pilna, o miegamasis šiltas, — ji stabtelėjo, balsas sušvelnėjo. — Linkime daug sveikų vaikų.

Bet vietoj juoko, plojimų ir susidaužimo taurėmis įsitvyrojo tylą. Endžė aštriai kvėptelėjo ir pakėlė akis į seseris.

— Nesu nėščia, — metė Livė. — Bet... mes bandome.

Endžė įstengė nusišypsoti, bet šypsena išėjo netvirta ir jai

nieko nepavyko apkvailinti. Visi žiūrėjo į ją galvodami, ar įstengs priimti naują kūdikį šeimoje. Jie taip stengėsi neužgauti jos.

Endžė pakėlė stiklą:

— Už Selą ir Livę, — malė greitakalbe, tikėdamasi, kad jos ašaros bus palaikytos džiaugsmo ašaromis. — Sveikų jums vaikų.

Vėl užsimezgė pokalbiai. Stalas tapo judriu placdarmu, kur šakutės ir peiliai juokaudami puolė porcelianą. Nors šeima rinkdavosi per kiekvienas šventes ir du pirmadienio vakarus kas mėnesį, kalbų jie niekad nepristigdavo.

Endžė apžvelgė stalą. Mira gyvai pasakojo mamai apie mokyklos fondą, kurį reikia paremti; Vincas ginčijosi su dėde Frensiu apie praėjusios savaitės „Huskies“ ir „Ducks“ futbolo rungtynes; Selas su Live vis pasibučiuodavo; mažesnieji vaikai spjaudėsi pupomis, o vyresnieji ginčijosi, kas geriau: „Xbox“ ar „PlayStation“. Konlanas klausinėjo tetą Džuliją apie jos laukiančią klubo keitimo operaciją.

Endžė neįstengė susitelkti nė ties viena tema. Negalėjo tuščiai plepėti. Jos sesuo nori kūdikio, ir, žinoma, taip ir atsitiks. Livė greičiausiai pastos dar tarp Leno laidos ir žinių. *Ups, pamiršau įsidėti gaubtuką.* Štai kaip viskas nutinka jos sesėms.

Po pietų, Endžei mazgojant indus, niekas su ja nesikalbėjo, bet kiekvienas praeidamas spusteldavo petį ar pabučiuodavo į skruostą. Visi žinojo, kad žodžiais nieko čia nepadėsi. Viltis ir maldos buvo jiems siūlomos metų metais, bet ir šios prarado tikėjimo spindesį. Mama štai jau gerą dešimtmetį žibina žvakę šventajai Cecilijai, ir vis dėlto šįvakar ir vėl Endžė ir Konlanas mašinoje liks vienudu, pora, kuri niekada taip ir netaps šeima.

Galop jos ištvermė išseko. Numetusi pašluostę ant stalo, Endžė nuėjo į miegamąjį. Mažas mielas kambarėlis, tapetai su rožėmis ir baltomis pintinėlėmis, dvi lovos, sustumtos viena šalia kitos, raukinukais puošta lovatiesė. Ji atsėdėjo lovūgaly.

Keista, bet kartą ji klūpojo ant šitų štai grindų, melddamasi,

kad tik nebūtų nėščia. Anąsyk jai buvo septyniolika, ir susitikinėjo su savo pirmąja meile Tomiu Matučiu.

Durys atsivėrė, ir įėjo Konlanas. Jos didelis juodaplaukis airis vyras atrodė juokingai ne vietoje mergiškame jos kambaryje.

— Man viskas gerai, — tarė ji.

— Na taip.

Ją gilstelėjo kartėlis jo balse. Tačiau ji jau nieko negalėjo padaryti. Jis negalėjo jos paguosti; Dievas mato, tai buvo nesyk įrodyta.

— Tau reikia pagalbos, — ištarė jis pavargusiu balsu, ir nenustabu, žodžiai tikrai ne nauji.

— Man viskas gerai.

Konlanas ilgokai į ją žiūrėjo. Kadaisė mėlynose akyse galėjai perskaityti dievinimą, dabar jose vos tilpo žlugusios viltys. Atsidusęs jis išėjo, uždarydamas duris.

Po kelių minučių jos ir vėl atsivėrė. Tarpdury sustojo mama, kumštelius susidėjusi ant siaurų savo klubų. Peteliai sekmadieninėje jos suknelėje buvo tikrai per dideli ir, kone siekdami durų rėmą iš abiejų pusių, atrodė kaip iš filmo „Bėgantis skustuvo ašmenimis“.

— Visada užsidarydavai kambaryje, kai nusimindavai ar supykdavai.

Endžė pasislinko, palikdama šalia savęs vietos:

— O tu visada atlėkdavai iš paskos.

— Tavo tėvas atvarydavo mane. Nežinojai to, tiesa? — mama atsisėdo šalia Endžės. Senas čiužinys išlinko nuo jų svorio. — Jis negalėjo pakęsti, kad tu verki. Vargšėlė Livė galėdavo išrėkti plaučius, jam nerūpėjo. Bet tu... buvai jo princesė. Vienintelė ašara galėjo sudaužyt jam širdį, — ji atsiduso. Tai buvo sunkus atodūsis, pilnas nusivylimo ir atjautos. — Tau trisdešimt aštuoneri, Andžela, — mama vėl atsiduso. — Metas suaugti,

nors tavo tėtis — te Dievas saugo jo sielą — niekuomet su tuo nesutiktų.

— Net nežinau, ką tai reiškia.

Mama apkabino ją ir prisitraukė arčiau.

— Dievas jau atsakė į tavo maldas, Andžela. Tai ne tas atsakymas, kurio tu tikėjaisi, taigi tu nesiklausei. Metas įsiklausyti.

Endžė nubudo staiga. Veidas buvo atvėšęs nuo ašarų.

Ji ir vėl sapnavo tą sapną: jiedu su Konlanu stovi priešinguose krantuose. Tarp jų, mirguliuojančiose jūros platybėse, mažytis rausvų vystyklų ryšulėlis. Colis po colio jis traukėsi tolyn, kol išnyko. Jam tostant jie liko atskirai, ji ir Konlanas, per daug toli vienas nuo kito.

Tas sapnas ją lankė jau daugybę metų, šitiek laiko, kol ji ir Konlanas ėjo nuo vieno gydytojo kabineto iki kito, išbandydami daugybę procedūrų. Endžę neva lydėjo sėkmė, nes per aštuonerius metus pavyko triskart pastoti. Du nėštumai baigėsi persileidimais, o trečiasis — jos dukra, Sofija, — išgyveno tik kelias trumpas dienas. Tai buvo visam kam galas. Nei ji, nei Konlanas daugiau neįstengė net bandyti.

Išsivadavusi iš vyro glėbio, Endžė sugriebė nuo žemės pilką chalataų ir išėjo iš miegamojo.

Ją pasitiko šešėliuose skendintis prieškambaris. Dešinėje — begalės šeimos nuotraukų raudonmedžio rėmeliuose. Penkių kartų DeSarių ir Malonių portretai, sukabinti ant sienos.

Ji įsižiūrėjo į paskutiniąsias koridoriaus duris. Varinė rankena žibėjo per langą ištvinusioje mėnesienoje.

Kada gi paskutinį sykį ji išdrįso atverti tas duris?

Dievas jau atsakė... Metas įsiklausyti.

Lėtai praėjo laiptus ir tuščią svečių kambarį iki paskutiniųjų durų.

Čia ji giliai įkvėpė ir iškvėpė. Rankos drebėjo, kai atidarė duris ir įėjo vidun. Oras čia buvo sunkus ir sudusęs.

Įžiebusi šviesą, užvėrė paskui save duris. Kambarys buvo tobulas.

Ji užsimerkė, tarytum tamsa būtų galėjusi padėti. Švelnūs „Gražuolės ir pabaisos“ garsai užplūdo atmintį ir nunešė į tą pirmąją kartą, kai ji štai šitaip pirmąsyk uždarė paskui save kambario duris. Tuomet jie apsisprendė dėl įsivaikinimo.

Turime kūdikį, ponio Malone, Motina — nepilnametė — pasirinko judu su Konlanu. Atvykite į mano įstaigą susitikti su ja.

Endžei prireikė keturių valandų, kad pasirinktų tinkamus drabužius ir makiažą. Kai pagaliau jie pas teisininką sutiko Sarą Deker, visi trys buvo susieti ypatingu ryšiu. *Mes mylėsime jūsų vaiką, mergaitei pažadėjo Endžė. Galite mumis pasitikėti.*

Šešis nuostabius mėnesius Endžė su Konlanu liovėsi galvoję apie nėštumą. Seksas vėl ėmė teikti džiaugsmo, ir jiedu be jokių pastangų vėl įsimylėjo. Gyvenimas buvo puikus. Namuose apsigyveno viltis. Jie atšventė su savo šeimomis. Atsivežė į savo namus Sarą ir priėmė ją širdingai. Lydėjo ją į kiekvieną susitikimą su gydytojais. Likus dviem savaitėms iki numatytos datos Sara atvažiavo su trafaretais ir dažais. Ji su Endže išdažė kambarį. Lubas ir sienas dangaus mėliu, priepiešė purių debesėlių. Supynė medžiaginių gėlių tvorelę, linksmus gėlių veidelius lankė pieštos bitės ir fėjos.

Pirmieji nelaimės ženklai pasireiškė Sarai išvykus gimdyti. Endžė ir Konlanas buvo darbe. Jie grįžo į tuščius, pernelyg tylus namus, jokių žinučių atsakiklyje, jokių užrašų ant virtuvės stalo. Išbuvo namuose kokią valandą, kai suskambo telefonas.

Drauge, tiesdami rankas į ragelį, nuskubėjo prie telefono, abu verkė iš laimės, išgirdę apie gimimą. Prireikė kelių minučių, kad perprastų kitus žodžius. Netgi dabar Endžė tarsi girdi polkalbio nuotrupas.

*Atsiprašau —
apsigalvojuau
lieku su savo vaikinu
pasilieku kūdikį.*

Jiedu uždarė duris į kambarį. Ilgam. Kartą per savaitę namus valanti moteris vis įeidavo ten, bet Endžė ir Konlanas — niekada. Ilgiau nei metus kambarys — jų ateities svajų šventykla — stūksojo tuščias. Jie pasidavė, atsisakė visko: daktarų, gydymo, įpurškimo ir kitų procedūrų. Tada įvyko kažkoks stebuklas ir Endžė vėl pastojė. Penktam nėštumo mėnesy jie ir vėl išdrįso atverti tas duris, ir vėl kambarį užtvindė svajonės. Jei būtų žinoję iš anksto...

Iš sieninės spintos Endžė ištraukė didelę kartoninę dėžę. Pradėjo krauti į ją daiktus, daiktelių po daiktelio, stengdamasi nepažadinti prisiminimų.

— Sveika.

Ji net negirdėjo, kaip atsivėrė durys, bet štai jis čia, su ja kambaryje. Žinojo, kaip kvailai turėjo atrodyti vyrui vidurnaktį tuščiam kambarį apsiglėbusi kartono dėžė. Brangiausi jai niekučiai buvo dėžės viduje — meškiukas Vinis prie lemos, įrėmintas paveikslėlis su Aladinu, visiškai naujas dr. Seuss knygu rinkinys. Nepaliesta liko tik vaikiška lovelė. Patalėlis, nedidelė krūvelė šviesiai rausvos flanelės, gulėjo ant grindų.

Atsigręžusi pažvelgė į jį. Akis temdė ašaros, bet iki šiol nebuvo jų pastebėjusi. Norėjo pasakyti, kaip labai apgailestauja, kad jiems viskas taip blogai nutiko. Pakėlė nuo grindų rausvas paklodėles, perbraukė medžiagą.

— Tai varė mane iš proto, — tiek tepasakė.

Jis prisėdo šalia.

Endžė laukė, kad jis ims ir ką nors pasakys, bet vyras tik sėdėjo ir žiūrėjo į ją. Ji suprato. Praeitį išmokė jį atsargumo, ir jis tapo panašus į gyvūną, prisitaikiusį prie pavojingos aplinkos,

ramus ir tylus. Endžės emocijos tarp visų tų vaisingumą skatinančių piliulių ir sudužusių svajonių tapo nenuspėjamos.

— Buvau pamiršusi mudu, — tarė Endžė.

— Mudviejų neliko, Endže, — jis pasakė taip švelniai, kad jai suspaudė širdį.

Pagalčiau. Vienas jų išdrįso tai pasakyti.

— Žinau.

— Aš irgi norėjau kūdikio.

Ji nurijo sunkų gniutulą, bandydama sulaikyti ašaras. Buvo ir pamiršusi, kad pastaraisiais metais Konlanas svajojo apie tėvystę kaip ir ji apie motinystę. Kažkur, pakely, viskas ėmė suktis tik apie ją. Ji taip buvo susikoncentravusi į savo skausmą, kad Konlanas tapo nesvarbus. Žinojo, šis ūmus padėties supratimas persekios ją. Visada buvo nusitaikiusi į sėkmę, — jos šeima vadino ją apsės-tąja, — ir jos tapsmas motina buvo dar vienas tikslas, kurį žūtbūt turėjo pasiekti. Derėjo prisiminti, kad tai komandinis žaidimas.

— Atsiprašau, — pakartojo.

Jis apglėbė ją ir pabučiavo, ir tai buvo bučinys, koks nejungė jųdviejų jau metų metus.

Šitaip apsikabinę ir sėdėjo.

Troško, kad jai užtektų vien jo meilės. Šitaip turėjo būti. Bet ją užvaldęs kūdikio troškimas buvo kaip potvynis, visa griau-nanti jėga, kuri paskandino ir juos. Prieš metus ji gal ir būtų įstengusi pasiekti krantą. Ne šiandien.

— Mylėjau tave...

— Žinau.

— Mums derėjo būti atsargesniems.

Tą pačią naktį, bet vėliau, viena gulėdama lovoje, kurią jie nusipirko kartu, stengėsi atsiminti, kaip ir ką vienas kitam ištarė jųdviejų meilės gale, bet atmintis nieko nesugrąžino. Visa, ką ji įstengė prisiminti, buvo vaikiškos pudros kvapas ir jo balsas, kai ištarė sudie.